

درآمد

براساس اهداف مصوب شورای عالی آموزش و پرورش (۱۳۷۷)
نظام آموزش کشور از آموزش هنر، اهداف زیر را پی گیری می کند:

۱. شناخت، پرورش و هدایت ذوق و استعداد های مختلف هنری
و زیبایی شناسی؛

۲. شناخت زیبایی های جهان آفرینش به عنوان مظاهر جمال
لهی؛

۳. شناخت هنر اسلامی و هنر های ملی و جهانی؛

۴. پرورش روحیه حفظ میراث فرهنگی هنری و تاریخی؛

۵. شناخت ادب فارسی به عنوان جلوه گاه ذوق هنر و مظهر
وحدت ملی و اجتماعی کشور؛

۶. شناخت فرهنگ و آداب و سنن مطلوب جامعه اسلامی
ایران؛

۷. تقویت روحیه احترام از رسوم منحنط و خرافی.

بر این اساس، برآنیم تا در این شماره و شماره های آینده مجله
رشد هنر، با بررسی اجمالی برخی پژوهش های افراد و مراجع مختلف
پژوهشی در حوزه های گوناگون، به موضوع هنر بپردازیم تا ضمن
آشنایی خوانندگان و معلمان ارجمند با برخی از این پژوهش ها، از
روش ها و یافته های آن ها برای آشنایی همکاران و معلمان و پیشبرد و
توسعه آموزش هنر بهره گیری شود.
منتظر ارسال خلاصه پژوهش های شما در حوزه هنر هستیم.

رشد آموزش
دوره هشتم
شماره ۴
تابستان ۱۳۹۰
۲۲

هنر در آینه پژوهش

مروزی بر دو پژوهش هنری

* بررسی برخی از موانع و محدودیتهای برنامه‌درس هنر از دیدگاه معلمان هنر در دوره‌راهنمایی شهر اصفهان

پژوهشگر شهلا حاجی حسینی

استاد راهنما: دکتر ولی‌الله فرزاد

پایان نامه کارشناسی ارشد، رشته‌برنامه‌ریزی درسی

بیان مسئله

برنامه‌های آموزشی و درسی از مهم‌ترین عناصر در نظام آموزش و پرورش اند که سهل‌انگاری در آن‌ها، بر جنبه‌های اجتماعی، فرهنگی، سیاسی اقتصادی و اخلاقی جامعه زیان وارد می‌کند. در این میان، نقش هنر را در آموزش و پرورش به دلیل پرورش افراد خلاق و مبتکر نمی‌توان کم‌انگاشت. هیچ دستگاه دست‌اندکار تربیت، نمی‌تواند به راحتی از کنار این نقش مهم بگذرد؛ زیرا هر یک از راه‌هایی است که استعدادها را شکوفایی کند؛ به همین دلیل می‌توان تأثیر مثبت آموزش هنر را در تمام جنبه‌های مختلف زندگی مشاهده کرد. تعلیم و تربیت کودکان و نوجوانان، تقویت قوه‌تخیل و خلاقیت، آموزش مفاهیم و ارزش‌های فرهنگی جامعه، کاهش ناراحتی‌ها و آشفتگی‌های روحی و روانی از دست‌آوردهای آموزش هنراند. امروزه به دلیل مسائل و مشکلاتی که بر سر راه آموزش هنر وجود دارد، مفهوم و فضای اصلی خود را از دست داده است. به طور کلی تحقیقاتی که تاکنون در زمینه درس هنر انجام شده است، همگی به وجود مسائل و موانعی در این راه تأکید می‌کنند؛ مشکلاتی که باعث شده است هنر جایگاه واقعی خود را در میان دیگر درس‌ها به دست نیاروده باشد. این تحقیق نیز با هدف شناخت این موانع و محدودیت‌ها انجام شده است.

اهمیت و ضرورت

از وظایف مهم نظام آموزش و پرورش، انتقال میراث فرهنگی و پرورش افراد خلاق و متخصص برای ایجاد یک جامعه پویا و پیشرفته است. برنامه‌های درسی مهم‌ترین نقش را برای رسیدن به این دارند. اگر این برنامه‌ها واقع‌بینانه و صحیح طراحی و اجرا نشوند، بدون شک بر معضلات جامعه می‌افزایند و در نتیجه استعدادها تباه می‌شود. با توجه به نقش مهم برنامه‌درسی، جایگاه شایسته‌اش در مدارس بسیار ضروری است. برای این کار شناخت موانع و محدودیت‌ها رسیدن به آن در اولویت است تا بتوان از این مسیر و تکیه بر نتایج تحقیق مسئولان و برنامه‌ریزان درسی را برای تغییر و بهبود تصمیم‌سازی یاری کرد.

اهداف تحقیق

اهداف کلی این تحقیق عبارت‌اند از:

۱. بررسی و تشخیص عوامل بازدارنده در محیط آموزشی و مدرسه که بر آموزش صحیح درس هنر، تأثیر نامعلومی دارند.
۲. پیشنهادهایی به معلمان هنر، دانش‌آموزان و برنامه‌ریزهای کتب درسی و کسانی که با آموزش این درس در ارتباط‌اند.

سؤال‌های تحقیق

۱. آیا بین ارزشیابی معلمان هنر زن و مرد درس هنر تفاوت

وجود دارد؟

۲. آیا از نظر معلم‌های هنر زن و مرد کمبود مواد و وسایل آموزش هنر، مانع آموزش صحیح درس هنر است؟
۳. آیا از نظر معلمین هنر زن و مرد، بین حجم کتب هنر دوره راهنمایی و ساعات آموزشی تعیین شده تناسب وجود دارد؟
۴. آیا از نظر معلمین هنر زن و مرد در دوره راهنمایی تحصیلی، کیفیت پایین نیروی انسانی مانع آموزش صحیح درس هنر است؟
۵. آیا از نظر معلمین هنر زن و مرد در دوره راهنمایی تحصیلی، کمبود نیروی انسانی مانع آموزش صحیح درس هنر است؟
۶. آیا از نظر معلمین هنر زن و مرد، بین محتوای کتب هنر دوره راهنمایی تحصیلی و شرایط سنی دانش‌آموزان تناسبی وجود دارد؟

روش تحقیق

برای انجام این تحقیق از روش توصیفی استفاده شده است.

ابزار جمع‌آوری داده‌ها

برای جمع‌آوری داده‌های لازم در این تحقیق، پرسش‌نامه با مقیاس لیکرت استفاده شده است.

جامعه و نمونه آماری و روش نمونه‌گیری

جامعه آماری این تحقیق، معلمان (۱۸۸ نفر) تعداد ۱۲۴ نفر از معلمین زن و مرد «۶۲ نفر معلم مرد، ۶۲ نفر معلم زن» به روش تصادفی ساده انتخاب شدند زن و مرد در نواحی پنج‌گانه آموزش و پرورش شهر اصفهان است.

روش‌های آماری تجزیه و تحلیل داده‌ها

برای تجزیه و تحلیل داده‌های جمع‌آوری شده در تحقیق، از روش‌های آماری توصیفی و استنباطی استفاده شده است.

یافته‌های تحقیق

۱. بین ارزشیابی‌های معلمان هنر زن و مرد از درس هنر تفاوت معناداری وجود ندارد و هر دو گروه نگرش مثبت دارند.
۲. بیشتر دبیران هنر مرد و زن، کمبود مواد و وسایل آموزش هنر را مانع آموزش مطلوب درس هنر می‌دانند.
۳. از نظر معلمان زن و مرد درس هنر، بین حجم کتاب‌های این درس در دوره راهنمایی با ساعات آموزشی تعیین شده در هفته تناسبی وجود ندارد؛ به عبارت دیگر برای اجرای برنامه درس هنر، زمان کافی در نظر گرفته نشده است.
۴. حدود ۹۴ درصد دبیران هنر زن و مرد، کیفیت پایین نیروی انسانی را مانع اجرای مطلوب برنامه درس هنر دانسته‌اند.
۵. از نظر معلمین زن و مرد، عامل اصلی عدم اجرای مطلوب برنامه درس هنر کمبود نیروی انسانی است.
۶. حدود ۸۵/۵ درصد از معلمان هنر زن و مرد، عقیده دارند که بین محتوای کتب هنر و شرایط سنی دانش‌آموزان تناسبی وجود ندارد.

پیشنهادها

۱. طراحی و اجرای کارگاه‌های مخصوص هنر در مدارس

راهنمایی با وسایل و تجهیزات کامل و استفاده از الگوهای زنده در آموزش نقاشی؛

۲. تشکیل شرکت تعاونی برای عرضه آسان و ارزان وسایل و ابزار آموزش هنر به معلم‌ها و دانش‌آموزان؛

۳. تشکیل نمایشگاه‌های دائمی از کارهای دستی و خلاقیت‌های دانش‌آموزان با هدف رشد استعدادها و تشویق آن‌ها؛

۴. فراهم کردن وسایل کمک آموزشی برای درس هنر؛

۵. اختصاص بودجه از آموزش و پرورش برای تهیه وسایل و ابزار آموزش هنر؛

۶. ارزشیابی از درس هنر، بدون توجه به نمره دانش‌آموزان در سایر درس‌ها و افزایش ساعت تدریس درس هنر؛

۷. ارتقای سطح ذوق هنری معلمان از طریق مجله‌های رشد معلم؛

۸. به روز کردن آموزش‌های ضمن خدمت معلمان هنر و افزایش سهمیه معلمان هنر در مراکز تربیت معلم؛

۹. ایجاد مراکز مشاوره و راهنمایی هنری برای معلمان هنر؛

۱۰. تدریس این درس با توجه به توان و امکانات منطقه و شرایط جغرافیایی؛

۱۲. توجه به آموزش هنر از دوره دبستان.

*بررسی رابطه خط و کیفیت تحصیلی در دوره راهنمایی

شهر یزد

پژوهشگر: محمد رضا زینی

استاد راهنما: سید سعید مظلومی

بیان مسئله

نگارش را عالم تداوم ارتباط و ارتباط و انتقال اندیشه و پیام نسل‌ها دانسته‌اند و در روزگار فعلی، دست خط جزء رئوس برنامه‌های اصلاحی آموزش جهانی قرار گرفته است. به طوری بسیاری از ارزیابی‌ها و ارزشیابی‌های فکری و شخصیتی افراد به کمک دست خط ممکن شده است. در ایران، ورود صنایع، به هنر خط بی توجهی شد و سرانجام مشکل بدخطی رایج شد. حال این که خط خوش تأثیر مثبتی بر سایر زمینه‌ها، مانند کیفیت تحصیلی دارد. در واقع، بررسی رابطه خط با پیشرفت تحصیلی در دانش‌آموزان دوره راهنمایی، نقطه شروع این مطالعه است.

اهمیت و ضرورت

خط و نوشته هر کس، اثری از او است. آن‌ها که خوش خط‌ترند، فرصت مطالعات وسیع‌تر و دقیق‌تر را به دست می‌آورند و همین زمینه‌ها باعث رسیدن به سطوح عالی در رشد افراد می‌شود. نوشته‌های که خوانا، رسا و فهمیدنی باشد، نشانه شخصیت نگارنده آن است. بدیهی است، وجود خط زیبا، لازمه دقت و توجه در نوشته است و دست‌یابی خط زیبا حاصل به کارگیری تمرکز و توجه فرد است. این قدرت تمرکز و توجه در سایر زمینه‌ها را نیز به وجود می‌آورد؛ به همین دلیل بررسی رابطه خط و کیفیت تحصیلی برای آگاهی از چندان چون این اثرگذاری، مطالعه‌ای ضروری است.

اهداف

- تعیین وضعیت خط در دانش‌آموزان

- توجه به رشد تحصیلی دانش‌آموزان و بررسی رابطه آن با کیفیت خط آنان

فرضیه‌های تحقیق

۱. بین وضعیت خط دانش‌آموزان و کیفیت تحصیلی آن‌ها رابطه معناداری وجود دارد.

۲. چند درصد دانش‌آموزان پسر خط خوانا دارند.

۳. بین نمره خط دانش‌آموزان پسر و کیفیت تحصیلی آن‌ها رابطه معنی‌داری وجود دارد.

۴. چند درصد دانش‌آموزان دختر خط خوانا دارند.

۵. بین نمره خط دانش‌آموزان دختر و کیفیت تحصیلی آن‌ها رابطه معناداری وجود دارد.

روش تحقیق

این مطالعه از نوع توصیفی همبستگی است.

ابزار جمع‌آوری داده‌ها

- تکمیل پرسشنامه

جامعه آماری

جامعه آماری، کلیه دانش‌آموزان مقطع راهنمایی شهرستان یزد در سال تحصیلی ۷۶-۷۵ است.

نمونه آماری و روش نمونه‌گیری

نمونه آماری در این مطالعه بالغ بر ۴۰۸ نفر از دانش‌آموزان دختر و پسر است که با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی ساده برگزیده شده‌اند.

روش‌های آماری تجزیه و تحلیل داده‌ها

آمار توصیفی، شامل میانگین فراوانی و درصد.

آمار استنباطی، شامل ضریب همبستگی و رگرسیون.

یافته‌های تحقیق

۱. بین معدل دانش‌آموزان و نمره خط دانش‌آموزان ارتباط معنی‌دار وجود دارد.

۲. بین جمع نمره‌های ریاضی دانش‌آموزان و نمره خط دانش‌آموز، ارتباط معنی‌دار وجود دارد.

۳. بین جمع نمره‌های علوم دانش‌آموزان و نمره خط دانش‌آموز، ارتباط معنی‌دار از نظر آماری وجود دارد.

۴. بین جمع نمره‌های فارسی دانش‌آموزان و نمره خط دانش‌آموز، ارتباط معنی‌دار وجود دارد.

۵. بین جمع نمره‌های نگارش دانش‌آموزان و نمره خط دانش‌آموز، ارتباط معنی‌دار وجود دارد.

۶. بین جمع نمره‌های املا دانش‌آموزان و نمره خط دانش‌آموز، ارتباط معنی‌دار وجود دارد.

پیشنهادها

۱. تحقیق روی دست خط دانش‌آموزان، زیرا این دسته از مطالعات در ایران نوظهور است و در این حوزه مطالعه‌ای انجام نشده است.

۲. در مطالعات مشابه بعدی، پیشنهاد می‌شود که انتخاب متن نمونه با نظر محقق و در یک زمان و مکان مشخص تحریر شود. این کار موجب یکسانی دست‌خط می‌شود و مانع از عوامل مداخله‌گر می‌شود.